

2026-08-26
Kulturdepartementet
Dnr. Ku2026/00629

Sverigefinska riksförbundet
Sverigefinländarnas delegation

Remissyttrande

Förslag på extra medelstilldelning till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB för ökade kostnader för marknätet ([Ku2026/00629](#)). Gemensamt yttrande från Sverigefinska Riksförbundet (RSKL) och Sverigefinländarnas delegation.

Sverigefinländarnas delegation och Sverigefinska Riksförbundet (RSKL) ingår inte bland de organisationer som har bjudits in att yttra sig över promemorian. Organisationerna bedömer emellertid att frågan är av sådan betydelse för den sverigefinska nationella minoriteten och för de nationella minoritetsspråkens ställning inom public service att vi ändå väljer att lämna ett gemensamt yttrande.

Public service har en särskild betydelse för Sveriges nationella minoriteter och utgör en viktig del av den språkliga och kulturella infrastruktur som behövs för att de nationella minoritetsspråken ska kunna bevaras, utvecklas och revitaliseras. Beslut som påverkar public service-företagens ekonomiska förutsättningar är därför också relevanta ur ett minoritetspolitiskt perspektiv.

Sammanfattning

Sverigefinländarnas delegation och Sverigefinska Riksförbundet (RSKL) lämnar gemensamt detta yttrande och tillstyrker **alternativ 1**, som innebär att Sveriges Television och Sveriges Radio kompenseras fullt ut för de extraordinära kostnadsökningar för marknätet som uppstått till följd av att kommersiella aktörer lämnat marknätet.

Organisationerna anser att kostnader som uppstår till följd av förändrade förutsättningar för den distributionsinfrastruktur som public service-företagen är ålagda att använda inte bör finansieras genom minskade resurser till programverksamhet, journalistik eller utveckling av public service. För RSKL och Sverigefinländarnas delegation är det särskilt viktigt att förändrade distributionskostnader inte leder till försämrade förutsättningar för public service-företagens verksamhet för de nationella minoriteterna och på de nationella minoritetsspråken.

Detta ligger i linje med organisationernas tidigare gemensamma ställningstaganden. I remissyttrandet över *Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider* (SOU 2024:34) framhöll

RSKL, Sverigefinländarnas delegation och Sverigefinska ungdomsförbundet public service-bolagens avgörande betydelse för finskans fortlevnad och utveckling. Organisationerna uttryckte samtidigt oro för att otillräcklig finansiering och ökade kostnader för bland annat beredskap skulle kunna urholka resurserna för public service-företagens breda uppdrag och särskilt utbudet för de nationella minoriteterna. Den utveckling som nu skett beträffande marknätsskostnaderna förstärker denna oro.

Organisationerna vill samtidigt framhålla behovet av en långsiktig lösning för finansieringen av marknätet. Statens beslut om distributionsskyldigheter måste åtföljas av långsiktiga och förutsägbara ekonomiska förutsättningar.

Extraordinära distributionskostnader bör inte belasta programverksamheten

RSKL och Sverigefinländarnas delegation delar bedömningen att de kraftigt ökade marknätsskostnader som uppstått när kommersiella aktörer lämnat marknätet är extraordinära. Public service-företagen har inte själva orsakat den förändrade marknadssituation som lett till kostnadsökningarna. Samtidigt har riksdagen beslutat att radio och television även fortsättningsvis ska distribueras genom marknätet. Det vore därför principiellt problematiskt om public service-företagen tvingades finansiera dessa extraordinära kostnader genom de medel som avsatts för deras ordinarie uppdrag. En sådan ordning innebär i praktiken att resurser behöver omfördelas från journalistik, programverksamhet och utveckling till distribution.

Denna fråga är särskilt relevant mot bakgrund av organisationernas tidigare ställningstagande. Redan i remissyttrandet 2024 uttryckte Sverigefinländarnas delegation, Sverigefinska riksförbundet (RSKL) och Sverigefinska ungdomsförbundet oro för att ökade kostnader för bland annat säkerhet och beredskap skulle riskera att urholka finansieringen av public service-företagens övriga verksamhet. Organisationerna konstaterade också att SVT och SR finskspråkiga redaktioner redan hade drabbats av nedskärningar. De extraordinära marknätsskostnader som nu har uppstått innebär ytterligare en sådan kostnadspress.

Ur ett minoritetspolitiskt perspektiv är detta särskilt bekymmersamt. Verksamheter riktade till nationella minoriteter och minoritetsspråk är relativt små delar av det samlade medieutbudet och är samtidigt av stor betydelse för grupper som har betydligt färre alternativa mediekällor på sina språk. Staten bör säkerställa att extraordinära kostnader för den distributionsinfrastruktur som staten kräver att public service ska använda inte indirekt leder till minskat eller försämrat innehåll för de nationella minoriteterna.

Public service är en viktig del av minoritetspolitiken

Public service har en särskild betydelse för Sveriges nationella minoriteter. SVT, SR och UR är de enda rikstäckande medier som tillhandahåller ett brett utbud på samtliga fem nationella

minoritetsspråk. För den sverigefinska minoriteten tillhandahåller public service nyheter, samhällsinformation, debatt, kultur och underhållning på finska och bidrar samtidigt till att synliggöra den sverigefinska minoritetens språk, kultur och villkor i det svenska samhället.

Finskspråkiga medier fyller också en språkrevitaliserande funktion. För många sverigefinnar är public service en av få miljöer där finska regelbundet kan höras och användas. Medierna bidrar därmed till att finska kan bevaras, utvecklas och överföras mellan generationer. Detta ligger i linje med Sveriges åtaganden gentemot de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Det ligger också i linje med behovet av långsiktiga och hållbara strukturer för språkrevitalisering.

Ur detta perspektiv är det viktigt att finansieringen av den distributionsinfrastruktur som public service är ålagd att använda inte sker på bekostnad av innehållsuppdraget. Verksamheten på de nationella minoritetsspråken utgör en begränsad del av public service-företagens samlade verksamhet, men har samtidigt en betydelse för minoritetsspråkens fortlevnad som inte enkelt kan ersättas av andra medieaktörer.

Organisationerna vill inte föregripa hur SVT och SR skulle hantera en lägre kompensationsnivå. Det går i nuläget inte att slå fast att just det finskspråkiga utbudet skulle minska. En lägre kompensation innebär emellertid ett ökat ekonomiskt tryck på den ordinarie verksamheten och därmed en risk för försämrade förutsättningar även för verksamheten på de nationella minoritetsspråken.

Public service ska därför inte enbart betraktas som ett medieutbud bland andra, utan också som en del av den samhälleliga infrastruktur som krävs för att Sverige långsiktigt ska kunna uppfylla sina minoritetspolitiska och internationella åtaganden.

Public service och beredskap

Frågan om finansieringen av marknätet har också en tydlig beredskapsdimension. RSKL och Sverigefinländarnas delegation har tidigare framhållit att public service har ett särskilt ansvar för att relevant och tillförlitlig information når befolkningen, inklusive de nationella minoriteterna, också vid civila kriser, höjd beredskap och krig.

I det gemensamma remissyttrandet 2024 uppmärksammades bland annat samarbetet mellan SVT och Yle kring möjligheten att vid en allvarlig kris stödja varandras nyhetsproduktion och sändningar på svenska och finska. Den språkliga gemenskapen mellan Sverige och Finland skapar särskilda möjligheter till sådant samarbete, men förutsätter samtidigt att det finns tillräcklig journalistisk, språklig och teknisk kapacitet.

Ett robust distributionssystem är därför en viktig del av samhällets beredskap. Men kostnaderna för denna beredskap bör inte finansieras genom att resurser tas från det journalistiska och språkliga innehåll som ska distribueras genom systemet. Det vore motsägelsefullt om ökade kostnader för att stärka distributionssystemets robusthet samtidigt försvagade public service-företagens möjligheter att producera relevant information när en kris faktiskt inträffar, inklusive finska och de övriga nationella minoritetsspråken

Behov av en långsiktig lösning

Den aktuella situationen visar samtidigt på ett större strukturellt problem. När staten ålägger public service-företagen att använda en viss distributionsinfrastruktur behöver staten också säkerställa att finansieringen av denna infrastruktur är långsiktigt hållbar och förutsägbar. RSKL och Sverigefinländarnas delegation välkomnar därför att frågan om marknätets framtida organisering och finansiering utreds.

Den långsiktiga lösningen bör utgå från att kostnaderna för att upprätthålla samhällsviktig distributionsinfrastruktur inte ska tränga undan resurser från public service-företagens innehållsuppdrag. Organisationerna vill samtidigt understryka att frågan inte handlar om att bevara en viss distributionsteknik för dess egen skull.

I remissyttrandet 2024 ställde sig de sverigefinska organisationerna bakom en teknikneutral utveckling av SVT och SR verksamhet. Samtidigt konstaterades att medievanorna skiljer sig betydligt mellan olika generationer. Många sverigefinnar som kom till Sverige under arbetskraftsinvandringen på 1960- och 1970-talen använder fortfarande i hög grad linjär television och radio, medan yngre generationers mediekonsumtion i allt större utsträckning sker digitalt. Teknikneutralitet måste därför kombineras med faktisk tillgänglighet. Digitalisering och nya distributionsformer skapar stora möjligheter, inte minst för minoritetsspråk. Men övergången mellan olika distributionsformer får inte innebära att äldre personer, personer med begränsad digital tillgång eller andra grupper får sämre faktisk tillgång till public service och till innehåll på finska.

Minoritetsperspektivet måste finnas med i den fortsatta processen

RSKL och Sverigefinländarnas delegation anser slutligen att konsekvenserna för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken bör beaktas uttryckligen i det fortsatta arbetet med public service-distributionen.

Sverige har genom sin minoritetspolitik och sina internationella åtaganden ett ansvar för att skapa långsiktiga förutsättningar för de nationella minoritetsspråken att bevaras och utvecklas. För finskans del kräver språkrevitalisering inte enbart utbildning utan också levande språkmiljöer där människor regelbundet kan höra, använda och möta finska. Medier och public service utgör en central del av denna infrastruktur.

Det tidigare gemensamma remissyttrandet över SOU 2024:34 underströk att program på finska är av avgörande betydelse för finskans fortlevnad och utveckling i Sverige och välkomnade ett ökat utbud på de nationella minoritetsspråken. Den utgångspunkten är fortsatt giltig. Finansieringen av distributionen måste utformas så att den stödjer – och inte motverkar – dessa ambitioner.

RSKL och Sverigefinländarnas delegation anser därför att:

- Sveriges Television och Sveriges Radio bör kompenseras fullt ut för de extraordinära marknätskostnader som omfattas av promemorian. Extraordinära distributions- och beredskapskostnader inte ska finansieras genom minskade resurser till public service-företagens innehållsuppdrag, och det ska särskilt säkerställas att sådana kostnadsökningar inte leder till försämrat utbud på finska eller andra nationella minoritetsspråk.
- Det vid beslut om finansiering särskilt bör beaktas att verksamheten på de nationella minoritetsspråken fyller en funktion som är central för språkens fortlevnad, utveckling och revitalisering.
- Staten bör säkerställa en långsiktig och förutsägbar finansieringsmodell för den distributionsinfrastruktur som public service åläggs att använda.
- Framtidens distribution bör utvecklas teknikneutralt men med faktisk tillgänglighet för olika generationer och grupper som utgångspunkt.

Sverigefinländarnas delegation och Sverigefinska Riksförbundet vill särskilt understryka att **robust distribution och ett starkt innehållsuppdrag inte bör ställas mot varandra**. För den sverigefinska minoriteten behövs båda: fungerande distributionsvägar och ett starkt, relevant och långsiktigt finskspråkigt public service-utbud.

Sverigefinska Riksförbundet (RSKL)
Sverigefinländarnas delegation